

продумана соціально-економічна політика, особливо під час військового стану. Непрямі методи, такі як вдосконалення податкового та трудового законодавства, системи соціального захисту, підготовки та перепідготовки кадрів) є більш дієвими, ніж прямі адміністративні важелі (заборони та покарання).

Під час військового стану податкова політика має бути направлена на підвищення ефективності адміністрування податків в умовах міграції громадян України, що обумовлює підвищення рівня співпраці з іншими країнами, що ґрунтується обміні фінансовою інформацією. Наразі бюджетне наповнення відбувається в більшій мірі за рахунок міжнародного кредитування та міжнародної фінансової допомоги, що зумовлює необхідність підвищення контролю за ефективністю розподілення коштів. На нашу думку, мобілізаційна економіка, після завершення військового конфлікту, має змінитись на кластерну модель економіки, що дозволить забезпечити зростання ВВП на 5-7% з метою переорієнтування внутрішнього споживання на внутрішній продукт країни.

Список літератури

1. Загальні тенденції тіньової економіки в Україні у січні-вересні 2021 року: Аналітична записка / Міністерство економіки України. Київ, 2022. 14 с. URL: <http://www.me.gov.ua>.

2. Кондрат А.В., Тильчик В.В. Наслідки від тіньової економіки для держави та суспільства: правовий контекст. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2022. №2. С. 74-79.

3. Макаренко І. Рівень тіньової економіки в Україні – експерт. Прямий ефір на i-ua.tv. URL: <https://i-ua.tv/news/44267-riven-tinovoi-ekonomiky-v-ukraini-standovyt-50protsent-ekspert>

4. Як змінювався рівень тіньової економіки в Україні. Слово і Діло (Аналітичний портал). 2021. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/12/07/infografika/ekonomika/yak-zminyuvavsya-riven-tinovoii-ekonomiky-ukrayini>

УДК 338.26

Канова О. А.

к.е.н., доцент

кафедри менеджменту та бізнесу

Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця

ОГЛЯД ПІДХОДІВ ДО РОЗРОБКИ ДОКУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СТРАТЕГІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

Забезпечення стратегічного розвитку економіки, безумовно, стане одним з найважливіших аспектів післявоєнної відбудови України. Наявність належного інструментарію має бути чітко регламентована та відповідати вимогам часу.

Тому метою даної роботи є аналіз наявних підходів до розробки стратегічних документів економічного та соціального розвитку, поширених в Україні.

В науковій літературі відсутня чітко закріплена універсальна послідовність виконання робіт з розробки стратегічних документів економічного та соціального розвитку територій, а на законодавчому рівні цей процес регламентований тільки для окремих груп документів. Поширені підходи до послідовності розробки стратегічних планових документів наведені у табл. 1.

Методичне забезпечення стратегічного планування в державі є недосконалим, що обумовлює його несистемний характер та знижує ефективність застосування. Натомість у країні повинна діяти єдина методологія стратегічного планування, що міститиме комплексну методику розробки стратегій економічного та соціального розвитку територій різних ієрархічних рівнів. Окрім цього, розробка стратегічних планів соціально-економічного розвитку різних рівнів має базуватися на загальній схемі.

Таблиця 1

**Підходи до етапів розробки стратегічних документів
економічного та соціального розвитку територій**

Підхід	Послідовність виконання робіт
Розробка стратегії економічного та соціального розвитку території	1) стратегічний аналіз; 2) вибір стратегії; 3) реалізація стратегії; 4) моніторинг та оцінювання стратегії
Організація стратегічного планування на рівні регіонів	1) підготовка до планування; 2) формулювання бачення майбутнього; 3) оцінювання ситуації, SWOT-аналіз та ABC аналіз; 4) формулювання і вибір стратегічних цілей; 5) підготовка плану дій та заходів; 6) впровадження, а також моніторинг та оцінювання реалізації стратегії
Розробка стратегії розвитку регіону	1) загальний огляд; 2) аналіз сучасного стану соціально-економічного розвитку регіону; 3) SWOT-аналіз; 4) стратегічне бачення майбутнього розвитку регіону; 5) стратегічний план ; 6) моніторинг та оцінювання реалізації регіональної стратегії розвитку; 7) аналіз ефективності й результативності, корегування
Розробка субрегіонального плану економічного розвитку	1) організація роботи; 2) сканування середовища та аналіз; 3) критичні питання, стратегічне бачення, SWOT-аналіз; 4) стратегічні цілі, оперативні цілі, плани дій, проектні листки, завдання, пріоритети, ухвалення стратегій; 5) реалізація та моніторинг виконання

Джерело: складено авторами на основі [1 – 4]

Отже, стратегічне планування розвитку економічної системи держави слід розглядати як неперервний процес, що охоплює всі ієрархічні рівні. Розробка конкретних стратегічних планових документів має погоджуватись з раніше прийнятими та враховувати потреби конкретної території визначеного рівня.

Список літератури

1. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. Київ : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
2. Нудельман В., Санжаровський І. Розробка Стратегії розвитку територіальної громади: загальні засади методики. Київ : Дата Банк Україна, 2002, 178 с.
3. Лех І. І., Могильний С. А., Назаренко В. В. Досвід стратегічного планування розвитку Запорізької області із залученням громади / за ред. І. М. Санжаровського. Київ : «К.І.С.», 2008. 96 с.
4. Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє : монографія / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; Відп. ред. І. А. Грицяк. Київ : «К.І.С.», 2009. 240 с.